

VÄRMDÖ
KOMMUN

Pensionsriktlinjer

Förtroendevalda

I samarbete med
 KPA

Innehållsförteckning

Inledning

Pensionsregelverk	3
Uppföljning	3
Beslutsordning	4
Pensionsinformation	4
Ersättning för förlorad tjänstepension	4

Pensionsbestämmelser OPF-KL

Pensionsförmåner	5
Omställningsstöd	9

Pensionsbestämmelser PBF

Pensionsförmåner	11
------------------	----

Inledning

Syftet med Värmdö kommuns pensionsriktlinjer för förtroendevalda är att på ett enkelt och tydligt sätt beskriva de pensionsförmåner och pensionsersättningar kommunen beslutat om samt till vem den förtroendevalde kan vända sig för att få information.

Pensionsriktlinjerna är marknadsmässigt framtagna utifrån regler och rekommendationer samt möjligheter att utveckla dessa.

Regelverket om pension och andra avgångsförmåner för förtroendevalda har ändrats under åren för att anpassas till de förändringar kring pensioner som sker i samhället. Sveriges kommuner och regioner (SKR) tar fram förslag till regelverk som respektive kommun, region eller kommunalförbund har att anta som sina.

Pensionsregelverk

Förtroendevalda i Värmdö kommun omfattas av Omställningsstöd och pension för förtroendevalda (OPF-KL) eller Bestämmelser om Pension och avgångsersättning för förtroendevalda (PBF).

Pensionsregelverket OPF-KL gäller i Värmdö kommun efter valet 2014 för förtroendevalda som väljs för första gången samt för förtroendevalda som i tidigare uppdrag i kommunen inte omfattats av pensionsrätt. Uppdatering OPF-KL 18 antogs av KF enligt beslut av kommunfullmäktige i Värmdö 2019-10-23 § 252.

Endast förtroendevald som tillträtt före valet 2014 och hade uppdrag uppgående till minst 40% av heltid kan omfattas av PBF. Förtroendevalda som omfattas informeras om detta.

Förtroendevalda ska lämna skriftlig ansökan om utbetalning av pension och övriga förmåner enligt OPF-KL och PBF till kommunens pensionsmyndighet.

Uppföljning

Pensionsriktlinjerna bör ses över en gång per mandatperiod och vid behov uppdateras. Översyn och uppdatering som föranletts av förändringar i lagar och kollektivavtal kan dock göras med annat tidsintervall.

Beslutsordning

Beslut om pensionsriktlinjerna fattas av kommunstyrelsen som även är pensionsmyndighet.

Beslutanderätt i specifika pensionsfrågor framgår av kommunens delegationsordning.

Pensionsinformation

Pensionsmyndigheten är ansvarig för att den förtroendevalde informeras om sin avgiftsbestämda ålderspension, pensionsgrundande inkomst och avsättning av pensionsavgift enligt OPF-KL. Denna information fås årligen av extern pensionsadministratör.

Förtroendevalda kan vända sig till HR avdelningen eller till extern pensionsadministratör med pensionsfrågor.

Ersättning för förlorad tjänstepension

Förtroendevalda med uppdrag under 40 % har rätt till skälig ersättning för förlorad tjänstepension. Pensionsersättningen är 4,5 % och beräknas på den ersättning för förlorad arbetsinkomst som betalas ut till den förtroendevalde.

Pensionsersättningens storlek motsvarar den pensionsavgift som gäller enligt pensionsavtalen KAP-KL och AKAP-KL för kommunens medarbetare. Pensionsersättningen betalas ut kontant en gång per år i samband med ersättningen för förlorad arbetsinkomst.

Ansökan om ersättning för förlorad tjänstepensionsförmån görs till respektive nämnd efter anvisningar från kommunen. Till ansökan ska bifogas intyg som styrker att förlust av pensionsintjänande har skett.

Pensionsbestämmelser OPF-KL

Pensionsbestämmelserna OPF-KL gäller i Värmdö kommun från och med 2015-01-01 för förtroendevalda som väljs för första gången samt för förtroendevalda som i tidigare uppdrag i kommunen inte omfattats av pensionsbestämmelser.

Pensionsbestämmelserna gäller *inte* för förtroendevalda som vid tillträdet av uppdrag har rätt till egenpension på grund av anställning, egenpensionsförmåner enligt PBF, PRF-KL eller annat uppdrag.

Förtroendevalda som uppnått i 32 § LAS angiven ålder vid den tidpunkt då OPF-KL började gälla i kommunen och för individens uppdrag omfattas inte av reglerna.

OPF-KL består av följande förmåner:

Pensionsförmåner

- Avgiftsbestämd ålderspension
- Efterlevandeskydd
- Sjukpension
- Familjeskydd

Omställningsstöd

- Aktiva omställningsinsatser
- Ekonomiskt omställningsstöd
- Förlängt ekonomiskt omställningsstöd

Utbetalning av ovanstående förmåner sker efter ansökan till kommunens pensionsmyndighet.

Pensionsförmåner

Avgiftsbestämd ålderspension

Avgiftsbestämd ålderspension gäller för samtliga förtroendevalda som omfattas av OPF-KL.

Pensionsgrundande inkomst beräknas per kalenderår och begränsas till 30 inkomstbasbelopp. Den pensionsgrundande inkomsten utgörs av årsarvode, sammanträdesersättning, och andra i uppdraget utbetalda kontanta ersättningar.

Traktamente, kostnadsersättning och ersättning för förlorad arbetsinkomst, semester och tjänstepension är *inte* pensionsgrundande.

För förtroendeuppdrag på heltid eller betydande del av heltid, det vill säga med minst 40% av heltid, ingår i den pensionsgrundande inkomsten även det avdrag/bortfall som förtroendevald fått från sitt fasta arvode vid ledighet med sjukpenning, graviditetspenning, föräldrapenning eller tillfällig föräldrapenning samt när han eller hon är ledig enligt Föräldraledighetslagen.

Pensionsavgiften beräknas på den pensionsgrundande årsinkomsten från första kronan, någon nedre åldersgräns finns inte.

Pensionsgrundande årsinkomst i inkomstbasbelopp	Pensionsavgift t.o.m. i LAS § 32a uppnådd ålder	Pensionsavgift efter i LAS § 32a uppnådd ålder
0 – 7,5	4,5 %	4,5 %
7,5 - 30	30 %	4,5 %

Pensionsavgifterna sätts av till en pensionsbehållning i kommunens balansräkning. Pensionsbehållningen räknas varje år upp med inkomstbasbeloppets förändring.

Är pensionsavgiften lägre än 3 % av samma års inkomstbasbelopp betalas den direkt till den förtroendevalde och är då inte pensionsgrundande. Belopp understigande 200 kronor avseende kalenderår utbetalas inte. Från och med 2019 uppräknas 200 kronor årligen med förändringen av inkomstbasbelopp.

Pensionen betalas ut livslångt, tidigast från den tidpunkt då allmän pension kan börja tas ut.

Förtroendevald är skyldig att lämna de uppgifter som pensionsmyndigheten behöver för att kunna fastställa rätten till och beräkna avsättning till pensionsbehållning.

Efterlevandeskydd

Efterlevandeskydd innebär att den återstående avgiftsbestämda ålderspensionen betalas till efterlevande om den förtroendevalde avlider.

Som efterlevande räknas i första hand make/maka, registrerad partner/sambo och i andra hand barn upp till 20 års ålder.

Efterlevandeskyddet betalas ut som en månadsvis pension i fem år om dödsfallet inträffar innan den avgiftsbestämda ålderspensionen börjat betalas ut. Om den förtroendevalde börjat ta ut den avgiftsbestämda ålderspensionen fortsätter utbetalningarna i form av efterlevandeskydd i maximalt 20 år efter det att ålderspensionen börjat tas ut.

Förtroendevalda har möjlighet att, inför att utbetalningen av avgiftsbestämd ålderspension ska påbörjas, välja att ta bort efterlevandeskyddet.

Sjukpension

Möjligheten till sjukpension gäller förtroendevalda med uppdrag på minst 40 %. Sjukpension betalas ut till den som får rätt till sjuk- eller aktivitets-ersättning och som en följd av det befrias från uppdraget före mandatperiodens utgång.

Sjukpensionen motsvarar den månadsersättning som anställda har rätt till enligt AGS-KL och beräknas på den pensionsgrundande inkomsten året före det år då sjuk- eller aktivitetsersättningen beviljades.

Sjukpensionen betalas ut under den tid som den förtroendevalde har rätt till sjuk- eller aktivitetsersättning.

Förtroendevald som befrias/ frånträder sitt uppdrag på grund av sjukdom har rätt till efterskydd under 270 dagar. Efterskyddet innebär att rätt till sjukpension föreligger om förtroendevald under efterskyddstiden beviljas sjuk- eller aktivitetsersättning.

Familjeskydd

Bestämmelser om familjeskydd gäller för förtroendevald som avses i 4 kap. 1 § kommunallagen (KL) och som fullgör uppdrag hos kommunen på heltid eller betydande del av heltid, med sammanlagt minst 40 % av heltid.

Bestämmelserna gäller även för förtroendevalda som i tidigare uppdrag inte omfattats av PBF, PRF-KL eller andra omställnings- och pensionsbestämmelser för förtroendevalda.

En förtroendevalds efterlevande har rätt till familjeskydd vid förtroendevalds dödsfall till efterlevande vuxen och familjeskydd vid förtroendevalds dödsfall till efterlevande barn.

En förtroendevalds efterlevande har rätt till familjeskydd om den förtroendevalde avlider:

- a) under tid då han eller hon uppfyller förutsättningarna enligt 1 § KL
- b) under tid då han eller hon får sjukpension

Rätten till familjeskydd vid den förtroendevaldes dödsfall gäller också om den förtroendevalde avlider:

- c) inom sex månader efter det att den förtroendevalde befrias/frånträder sitt uppdrag.

En förtroendevalds efterlevande har inte rätt till familjeskydd enligt punkterna b)-c) om den förtroendevalde vid tidpunkten för dödsfallet hade en anställning eller

uppdrag med pensionsrätt och den förtroendevalde genom anställning eller uppdrag hade motsvarande skydd för efterlevande.

En efterlevande vuxen med rätt till familjeskydd enligt ovan, har rätt till förmån i fem års tid.

Från och med månaden efter att den förtroendevalde avlidit och fram till och med slutet av samma år motsvarar den månatliga förmånens värde 1,1 inkomstbasbelopp delat med tolv. Förmånen ska därefter årligen räknas upp med förändringen av prisbasbeloppet.

Familjeskydd till efterlevande barn betalas ut till den förtroendevaldes arvsberättigade barn till och med månaden innan barnet fyller arton år. Rätten till familjeskydd till efterlevande barn gäller även för den tid då barnet har rätt barnpension enligt SFB. Rätt till familjeskydd till efterlevande barn har även det barn som den förtroendevalde med socialnämndens medgivande tagit emot i sitt hem för vård och fostran i adoptionssyfte. Ett efterlevande barn, med rätt till familjeskydd enligt ovan, har, från och med månaden efter att den förtroendevalde avlidit och fram till och med slutet av samma år, rätt till en månatlig förmån motsvarande 0,5 inkomstbasbelopp delat med tolv. Förmånen ska därefter årligen räknas upp med förändringen av prisbasbeloppet.

Det sammanlagda månatliga förmånsvärdet av familjeskydd till efterlevandes samtliga barn kan dock aldrig överstiga värdet av 1,5 inkomstbasbelopp, det år dödsfallet inträffade, delat med tolv.

Vid fler än tre efterlevande barn bestäms den månatliga förmånens värde till vart och ett av de efterlevande barnen till motsvarande en tolfte del av värdet av 1,5 inkomstbasbelopp året då den förtroendevalde avled delat med antalet efterlevande barn med rätt till familjeskydd till efterlevande barn, därefter årligen uppräknat med förändringen av prisbasbeloppet.

Om ett efterlevande barn till en förtroendevald framställer anspråk på familjeskydd till efterlevande barn först efter det att sådan förmån har börjat betalas ut, ska redan utbetalda förmåner inte omfördelas mellan barnen.

Familjeskyddet betalas ut till den förtroendevaldes efterlevande månadsvis, senast tre månader efter det att kommunen har tagit emot ett fullständigt underlag för utbetalningen.

Om den förtroendevalde har befriats/frånträtt sitt uppdrag och den förtroendevalde omfattas av familjeskydd, ska den som gör anspråk på förmån, anmäla dödsfall enligt anvisningar från pensionsmyndigheten. När anmälan inkommit, anses kommun ha fått kännedom om dödsfallet.

Omställningsstöd

Reglerna om omställningsstöd omfattar förtroendevalda med sammanlagda uppdrag i kommunen på minst 40 % och syftar till att under en begränsad tid underlätta övergången till arbetslivet när en förtroendevald lämnat sitt (sina) uppdrag.

Aktiva omställningsinsatser

Förtroendevalda som avgår efter minst fyra års sammanhängande uppdragstid i kommunen och som då inte uppnått i 32 a § LAS angiven ålder, har rätt till aktiva omställningsinsatser.

Kommunens pensionsmyndighet beslutar om lämpliga omställningsinsatser och kostnaden för dessa.

Ekonomiskt omställningsstöd

Förtroendevalda som avgår efter minst två års sammanhängande uppdragstid i kommunen och som då inte uppnått i 32 a § LAS angiven ålder, har rätt till ekonomiskt omställningsstöd.

Storlek

Omställningsstödet beräknas på årsarvodet året före avgångstidpunkten.

År	Nivå	Samordning med förvärsinkomst
1	85 %	Ja, 1 prisbasbelopp fritt

Utbetalningstid

Utbetalningstiden beror på hur länge uppdraget varat. Ekonomiskt omställningsstöd utges i sex månader efter de första två åren. Efter tredje året tillkommer rätt till ytterligare tre månaders omställningsstöd. Ekonomiskt omställningsstöd utges i högst nio månader.

Omställningsstödet betalas ut längst till och med månaden innan den förtroendevalde uppnått i 32 a § LAS angiven ålder.

För att uppbära ekonomiskt omställningsstöd krävs egen aktivitet från den förtroendevalde i syfte att hitta annan försörjning. Kommunens pensionsmyndighet utfärdar anvisningar för hur detta ska styrkas.

Utbetalningarna upphör om den förtroendevalde tillträder nytt uppdrag i kommunen på minst 40 %, eller får uppdrag i riksdagen eller regeringen.

Om det är skäligt får det ekonomiska omställningsstödet minskas om förvärvsarbete utförs åt någon annan utan skälig ersättning för detta arbete. Beslutas av kommunstyrelsen.

Förlängt ekonomiskt omställningsstöd

Förtroendevalda som avgår efter minst åtta års sammanhängande uppdragstid i kommunen, kan få förlängt omställningsstöd tidigast från den tidigaste uttagsåldern för allmän pension och endast i direkt anslutning till att ekonomiskt omställningsstöd upphört.

Storlek

Det förlängda ekonomiska omställningsstödet beräknas på årsarvodet året före avgångstidpunkten.

Nivå	Samordning med förvärvsinkomst
60 %	Ja, inget fribelopp

Utbetalningstid

Förlängt ekonomiskt omställningsstöd kan utges i högst 12 månader och som längst till och med månaden innan den förtroendevalde uppnått den i 32 a § LAS angivna åldern.

För att uppbära förlängt ekonomiskt omställningsstöd krävs egen aktivitet från den förtroendevalde i syfte att hitta annan försörjning. Kommunens pensionsmyndighet utfärdar anvisningar för hur detta ska styrkas.

Utbetalningarna upphör om den förtroendevalde tillträder nytt uppdrag i kommunen på minst 40 %, eller får uppdrag i riksdagen eller regeringen.

Pensionsbestämmelser PBF

Pensionsbestämmelserna omfattar förtroendevald som tillträtt före valet 2014 och som har uppdrag på minst 40 %.

Kommunen antog PBF att gälla från och med 2003-01-01. PBF gäller även fortsättningsvis för förtroendevalda som tillträtt pensionsgrundande uppdrag i kommunen före valet 2014.

Förvärvsinkomster upp till två prisbasbelopp per år undantas från samordning med visstidspension, sjukpension och avgångsersättning enligt PBF.

PBF består av följande pensionsförmåner:

- Avgångsersättning
- Visstidspension
- Ålderspension
- Livränta
- Sjukpension
- Efterlevandepension till vuxen och barn
- Kompletterande änkepension

Utbetalning av ovanstående förmåner sker efter ansökan till kommunens pensionsmyndighet.

Pensionsgrundande inkomst och årsmedelpoäng

För pensionsförmånerna beräknas en pensionsgrundande inkomst för varje kalenderår. Den pensionsgrundande inkomsten utgörs av årsarvode samt utbetalda kontanta ersättningar med undantag för traktamente och kostnadsersättningar.

Vid ledighet på grund av sjukdom, olycksfall, arbetsskada eller föräldraledighet räknas även det eventuella arvodesbortfallet som pensionsgrundande inkomst.

För varje kalenderår fastställs en årspoäng vilken utgör kvoten mellan den pensionsgrundande inkomsten och samma års förhöjda prisbasbelopp.

Årsmedelpoängen (genomsnittsinkomsten) utgör underlaget för pensionsförmånerna och beräknas till medelvärdet av de två årspoäng som ligger närmast före avgångsåret.

Avgångsersättning

Förtroendevalda som inte fyllt 50 år vid avgången från förtroendeuppdraget kan få avgångsersättning. Avgångsersättningen betalas ut från avgångstidpunkten.

Utbetalningstidens längd beror på uppdragstiden och den förtroendevaldes ålder vid avgången.

Uppdragstid i månader	Ålder - 39 år	Ålder 40 - 49år
- 71	1 år	1 år
72 - 95	2 år	2 år
96 - 119	2 år	3 år
120 - 143	2 år	4 år
144 -	2 år	5 år

Avgångsersättningens storlek bestäms av det årsarvode den förtroendevalde hade vid avgången.

Årsarvodet uttryckt i förhöjda prisbasbelopp	Ersättningsnivå för denna del av arvodet. 1:a utbetalningsåret	Ersättningsnivå för denna del av arvodet. Från 2:a utbetalningsåret
0 – 20	80 %	70 %
20 – 30	40 %	35 %

Förvärvsinkomster upp till två prisbasbelopp per år undantas från samordning.

Visstidspension

Förtroendevalda som fyllt 50 år men inte 65 år när de avgår från förtroendeuppdraget kan få visstidspension.

Pensionens storlek beror på uppdragstidens längd och de årsarvoden som betalats ut de två kalenderåren närmast före avgångsåret. För hel visstidspension krävs 12 års uppdragstid. Endast uppdragstid i kommunen är pensionsgrundande.

Genomsnittsinkomst uttryckt i förhöjda prisbasbelopp	Pensionsnivå för denna del av inkomsten
0 – 20	65 %
20 – 30	32,5 %

Förvärvsinkomster undantas från samordning med ett belopp som för månad räknat motsvarar en tolfedel av X gånger det prisbasbelopp som gäller för det år utbetalningen av visstidspensionen avser.

Om det är skäligt får visstidspensionen minskas om förvärvsarbete utförs åt någon annan utan skälig ersättning för detta arbete. Beslutas av kommunstyrelsen.

Ålderspension

Från 65 år övergår visstidspensionen till ålderspension. Till den som avgår från sitt uppdrag vid 65 års ålder eller senare, utbetalas ålderspension direkt.

Pensionens storlek beror på uppdragstidens längd och de årsarvoden som betalats ut de två kalenderåren närmast före avgångsåret. För hel ålderspension krävs 12 års uppdragstid. Endast uppdragstid i kommunen är pensionsgrundande.

Genomsnittsinkomst uttryckt i förhöjda prisbasbelopp	Pensionsnivå för denna del av inkomsten
0 – 1	96 %
1 – 3	70 %
3 – 20	65 %
20 – 30	32,5 %

Ålderspensionen ska samordnas med (minskas) den allmänna pensionen.

Livränta

Förtroendevalda som har haft förtroendeuppdrag i kommunen i minst tre år och som avgått utan rätt till visstidspension eller ålderspension kan ha rätt till livränta.

Livräntan betalas ut från och med 65 år.

Livräntans storlek beror på uppdragstidens längd och de årsarvoden som betalats ut de två kalenderåren närmast före avgångsåret. För hel livränta krävs 30 års uppdragstid. Endast uppdragstid i kommunen är pensionsgrundande.

Genomsnittsinkomst uttryckt i förhöjda prisbasbelopp	Pensionsnivå för denna del av inkomsten
0 – 7,5	10 %
7,5 – 20	65 %
20 – 30	32,5 %

Livräntan samordnas inte med allmän pension.

Sjukpension

Förtroendevalda som får rätt till sjuk- eller aktivitetsersättning och som en följd av detta befrias från sitt uppdrag före mandatperiodens slut, kan få sjukpension.

Sjukpensionens storlek beror på de årsarvoden som betalats ut de två kalenderåren närmast före avgångsåret.

Genomsnittsinkomst uttryckt i förhöjda prisbasbelopp	Pensionsnivå för denna del av inkomsten
--	---

0 – 1	96 %
1 – 3	70 %
3 – 20	65 %
20 – 30	32,5 %

Sjukpensionen betalas ut under samma tid som sjuk- eller aktivitetsersättning. Sjukpensionen ska samordnas med (minskas med) sjuk- och aktivitetsersättning, samt i förekommande fall även med förvärvsinkomst som överstiger två prisbasbelopp per år.

Efterlevandepension till vuxen och barn

Om en förtroendevald avlider kan en efterlevande make/maka, registrerad partner, eller sambo få efterlevandepension. Pensionen betalas ut i 5 år.

Den avlidnes barn kan få barnpension till dess barnet fyller 18 år, eller vid studier till och med juni månad det år barnet fyller 20 år. Vid fler än ett barn höjs det totala pensionsbeloppet något och fördelas därefter lika mellan barnen.

Efterlevandepension till vuxen

Genomsnittsinkomst uttryckt i förhöjda prisbasbelopp	Pensionsnivå för denna del av inkomsten
0 – 7,5	15 %
7,5 - 20	15 %
20 – 30	7,5 %

Barnpension

Genomsnittsinkomst uttryckt i förhöjda prisbasbelopp	Pensionsnivå för denna del av inkomsten
0 – 7,5	10 %
7,5 – 20	28 %
20 – 30	14

Kompletterande änkepension

Kompletterande änkepension betalas ut enligt särskilda regler, efter en förtroendevald som avlider och har en årsmedelpoäng (genomsnittsinkomst) som överstiger 7,5 förhöjda prisbasbelopp.